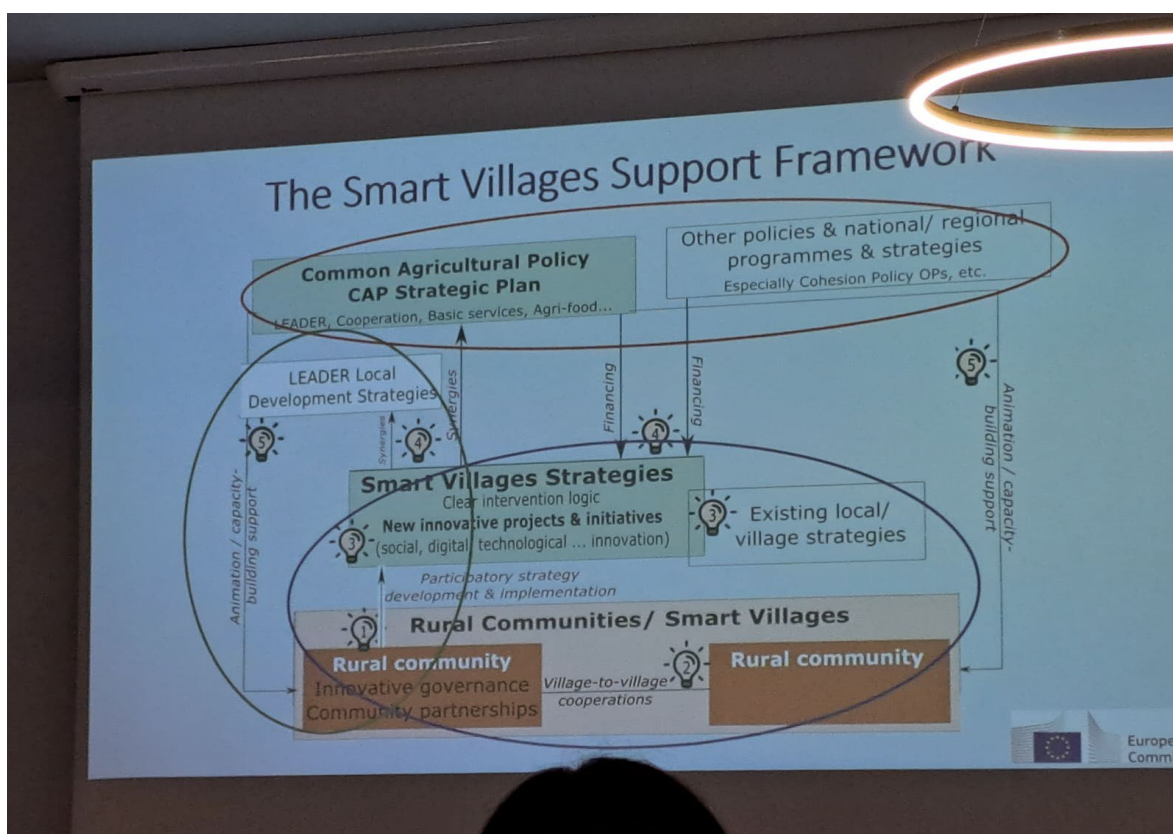

Notatka ze spotkania pilotażowego Europejskiego Obserwatorium Inteligentnych Wiosek zorganizowanego w ramach projektu Smart Rural 27

11-12 maja 2023 r. w miejscowości Graz, w Austrii odbyło się spotkanie w ramach projektu European Smart Villages Pilot Observatory. Dotyczyło Inteligentnych Wiosek oraz możliwości realizacji szeroko rozumianych usług na obszarach wiejskich, dzięki innowacjom społecznym i cyfrowym. Projekt Smart Rural 27 (wspierany przez DG AGRI) we współpracy z władzami regionalnymi Styrii oraz austriackim Ministerstwem Rolnictwa, Leśnictwa, Regionów i Gospodarki Wodnej był podstawą zorganizowania tego wydarzenia.

Głównym celem spotkania pilotażowego było przedstawienie koncepcji oraz zdefiniowanie potrzeb zainteresowanych stron na wszystkich szczeblach – w tym ewentualnego wsparcia ze strony Obserwatorium – w celu skutecznego wdrożenia koncepcji inteligentnych wiosek w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i poza nią. Ponadto spotkanie skupiło się na temacie inteligentnej energii odnawialnej, która jest przewodnim tematem I Klastra Wiedzy Społeczności Wiejskich w Obserwatorium Inteligentnych Wsi.

W spotkaniu wzięli udział członkowie grup zadaniowych ds. inteligentnych obszarów wiejskich 27, władze krajowe i regionalne zainteresowane inteligentnymi wioskami, ministerstwa ds. klimatu i środowiska (obok ministerstw rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich) oraz społeczności członków klastra wiedzy na temat energii odnawialnej SR27, przedstawiciele instytucji zarządzających planami strategicznymi WPR i innymi odpowiednimi programami UE (w szczególności do ministerstw klimatu i środowiska), sieci WPR, władz regionalnych, LGD LEADER oraz społeczności wiejskich/wiosek, w szczególności tych zainteresowanych tematyką energii odnawialnej.

Pierwszego dnia zostaliśmy wprowadzeni w uwarunkowania legislacyjno-regionalne oraz sytuację społeczno-gospodarczą regionu przez: Günthera Monschein z Styryjskiego Urzędu Regionalnego i Administracji Regionalnej; Fritza Pichler, burmistrza Stanz im Mürztal; Michaela Fischer (ekspert występujący w imieniu Federalnego Ministerstwa Ochrony Klimatu, Środowiska, Energii, Mobilności, Innowacji i Technologii), oraz Floriana Galler (Departament Rynku Energii i Statystyki). W 3 grupach dyskusyjnych wypracowywaliśmy poniższe założenia. W grupie dot. społeczności wiejskiej i inteligentnych wiosek szukaliśmy odpowiedzi na pytanie jak wspierać społeczności wiejskie w opracowywaniu i wdrażaniu strategii inteligentnej wioski.

W drugiej grupie LEADER i inteligentne wioski rozmawialiśmy o tym, w jaki sposób lokalne grupy działania LEADER/CLLD mogą wspierać powstawanie strategii i projektów inteligentnych wiosek. Trzecia grupa zajęła się tematem: Inteligentne wioski w planach strategicznych WPR. Zastanawialiśmy się też, jak wspierać wdrażanie interwencji WPR w ramach inteligentnych wiosek oraz w jaki sposób sieci WPR mogłyby wspierać prace jednostek zarządzających.

Jeden z paneli dotyczył klastra energetycznego - budowania potencjału i tworzenia sieci kontaktów. Do 2017 r. w Austrii nie istniała podstawa prawna umożliwiająca tworzenia społeczności energetycznych – czy to w granicy budynku, na poszczególnych działkach, czy też pomiędzy wieloma budynkami. Przyjęta w 2017 r. nowelizacja ustawy o przemyśle i organizacji elektroenergetycznej umożliwiła współdzielenie energii w granicach pojedynczych nieruchomości. Jednakże, głównym celem nowych przepisów było stworzenie możliwości zakładania wspólnot energetycznych w ramach poszczególnych budynków wielorodzinnych. Wspólnoty takie były jednak tworzone tylko sporadycznie, natomiast inne formy wspólnot (w obrębie jednej nieruchomości, np. pomiędzy budynkami parku biznesowego) nie były tworzone w ogóle. Jako możliwe powody takiego stanu rzeczy podaje się brak świadomości obywateli co do istniejących regulacji, brak wsparcia ze strony państwa oraz brak pewności prawnej. Ustawodawca austriacki wskazał, że REC musi liczyć co najmniej dwóch członków lub

udziałowców i może przybrać formę stowarzyszenia (Verein), spółdzielni (Genossenschaft), spółki osobowej (Personengesellschaft), korporacji (Kapitalgesellschaft) lub podobnego podmiotu posiadającego osobowość prawną. REC jako główny cel nie może mieć przynoszenia zysku, co musi zostać wskazane w jej statucie, chyba że wynika to z wybranej formy prawnej społeczności. Podczas kolejnych warsztatów ustaliliśmy, jak zaangażować członków społeczności w lokalne inteligentne działania czy też innowacje społeczne w zakresie energii odnawialnej. Podczas spotkania, w którym udział wzięły również władze regionalne Styrii oraz Austriackie Ministerstwo Rolnictwa, Leśnictwa, Regionów i Gospodarki Wodnej wywiązała się dyskusja. Nastąpiła wymiana doświadczeń dotyczących sposobów realizacji takich inicjatyw, uwzględniając wyzwania i szanse, jakie niosą za sobą innowacje cyfrowe. Dokonano również przeglądu podejmowanych inicjatyw i realizowanych projektów w zakresie cyfrowego wsparcia realizacji usług na obszarach wiejskich.

Drugiego dnia pobytu w Styrii odwiedziliśmy inteligentną wioskę Stanz im Mürztal, w której powstaje innowacyjna, energooszczędna dzielnica plus-centrum miejscowości Stanz. Jednym z nowatorskich i ciekawych jest projekt pilotażowy dotyczący systemu tokenów w spółdzielni energetycznej. Jeden token równy jest 1 KW energii. Nadwyżkę energii można wymienić np. w pobliskim sklepie na artykuły spożywcze. Odwiedziliśmy również lokalny sklep, do którego mieszkańcy przynoszą ubrania, przedmioty których sami nie używają w celu wymiany na inny artykuł. Tuż obok sklepu są wybudowane przez gminę inteligentne mieszkania dla osób starszych oraz młodych dopiero wchodzących w życie.

Opracowała: Justyna Lesiewicz, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Udział p. Justyny Lesiewicz finansowany był ze środków Jednostki Centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich